

Nutika spetsialiseerumise erialastipendiumid

kasvuvaldkondade kaupa

Tartu 2017

Koostajad: Karmen Kert ja Maikki Moosus

SA Eesti Teadusagentuur

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

Sissejuhatus	3
Erialastipendiumid	5
Metoodika	5
Kasutatud allikad	9
Lisa 1	10

Sissejuhatus

Selleks, et edendada Euroopa Liidu liikmesriikide (ja regioonide) regionaalset innovatsiooni ja efektiivsemat riiklikku investeerimist teadusesse regionaalse majanduskasvu saavutamiseks, tutvustas Euroopa Komisjon 2011. aastal nutika spetsialiseerumise platvormi (*Smart Specialisation Platform*), mis toetab riike/regioone nutika spetsialiseerumise strateegia (*Smart Specialisation Strategy - RIS3*)¹ väljatöötamisel.

Nutikas spetsialiseerumine tähendab riikide/regioonide jaoks prioriteetsete, suurema kasvupotentsiaaliga valdkondade selekteerimist ning investeeringute suunamist valitud valdkondades toimuvatesse teadus – ja ettevõtlustegevustesse.

Ka Eestis on prioriteetsed kasvuvaldkonnad välja valitud. Eesti kehtivas teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegias „Teadmistepõhine Eesti“² on välja toodud kolm kasvuvaldkonda:

1. **Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT)**, mis on seotud teiste majandusaladega (nt küberturvalisus, tarkvaraarendus või IKT kasutamine tööstusprotsesside automatiseerimiseks);
2. **Tervisetehnoloogiad** (nt biotehnoloogia või IT kasutamine meditsiiniteenuste ja -toodete arendamiseks);
3. **Ressursside tõhusam kasutamine** (nt ettevõtjad, kes tegutsevad materjaliteaduse ja -tööstuse vallas, püüavad leida innovaatilisi ehitusvõimalusi või otsivad keemiatööstuses võimalusi põlevkivi senisest tõhusamaks kasutamiseks).

Nutika spetsialiseerumise kolme kasvuvaldkonda toetavad meetmed on jagatud kahe ministeeriumi – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ning Haridus- ja

---

¹ Smart Specialisation Platform. <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

² Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti“. (2014) <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/3290/1201/4002/strateegia.pdf>

Teadusministeeriumi (HTM) – vahel. Meetmete kogumaht on 142 miljonit eurot, mis jaguneb viie meetme vahel³:

1. Koostöövõrgustike meede – tehnoloogia arenduskeskused (TAKid) ja klastrid (MKM);
2. Startup Estonia programm (MKM);
3. Nõudluspoole poliitikate meede (MKM);
4. Rakendusuringute meede (HTM);
5. Erialastipendiumide meede (HTM).

Selle dokumendi eesmärgiks on anda pilt määratud erialastipendiumite jaotusest kõrgkoolide, õppeastmete ja soo lõikes.

---

³ Raporti kokkuvõte. Nutika spetsialiseerumise raporti valdkonnaülesed osad.
<http://ns.arengufond.ee/raporti-kokkuvote#41771>

Erialastipendiumid

Meetme „Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades“ kogumaksumus on 25 269 320 eurot, mida rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Eesti riigi eelarvest⁴. Stipendiumi suuruseks on 160 eurot kuus. Tegevused viiakse ellu perioodil 2015-2023. Meetme rahaliste kohustuste mahuks on 3,23 miljonit eurot, mis omakorda moodustab 13% meetme kogumahust. Erialastipendiumi eesmärgiks on üliõpilaste ja lõpetajate arvu suurendamine majandusele prioriteetsetes kasvuvaldkondades⁵. Stipendiumi määratakse esimese ja teise õppeastme nutika spetsialiseerumise valdkondadega seotud õppekavadel seitsmes kõrgkoolis:

1. Eesti Maaülikool
2. Eesti Infotehnoloogia Kolledž
3. Tallinna Tehnikakõrgkool
4. Tallinna Tehnikaülikool
5. Tallinna Ülikool
6. Tartu Tervishoiu Kõrgkool
7. Tartu Ülikool

Metoodika

Erialastipendiumite saajate andmed pärinevad Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS). Andmed on väljastatud EHIS-est 05.10.2016 seisuga. Nutika spetsialiseerumise erialastipendiumit on kahe õppeaasta (2014/2015 ja 2015/2016) jooksul välja makstud **82** õppekaval. Neile lisanduvad veel **10** õppekava, mis kuuluvad õppekavade hulka, kus makstakse nutika spetsialiseerumise erialastipendiumi, kuid millel ei ole stipendiumi kordagi välja makstud (loetelu mõlematest õppekavadest leiab lisas 1)⁶. Kuuel õppekaval

---

⁴ Erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades.

<http://haridus.archimedes.ee/erialastipendiumid-nutika-spetsialiseerumise-kasvuvaldkondades>

⁵ Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades juhend. (Jaanuar, 2016)

http://haridus.archimedes.ee/sites/default/files/Dokumendid/juhend_korgkoolile.pdf

⁶ 5. oktoobriks 2016 ei olnud nende 10 õppekava kohta andmeid EHIS-esse sisestatud.

õppijatele on seejuures makstud nii IT akadeemia⁷ kui ka nutika spetsialiseerumise erialastipendiumit (vt tabel 1).

Tabel 1. Õppekavad, kus on makstud nii IT akadeemia kui ka nutika spetsialiseerumise erialastipendiumi.

Õppekava kood	Õppekava	Õppeasutus
1899	Informaatika	Tallinna Tehnikaülikool
2037	Arvutisüsteemid	Tallinna Tehnikaülikool
100946	Küberkaitse	Tallinna Tehnikaülikool
2476	Informaatika	Tartu Ülikool
2613	Informaatika	Tartu Ülikool
100864	Tarkvaratehnika	Tartu Ülikool

Praeguses EHIS-e andmebaasis on erialastipendiumid vastavalt rahastusallikale eristamata, mistõttu ei ole võimalik välja selgitada, kui palju on kuuel õppekaval õppijatele makstud IT akadeemia ja kui palju nutika spetsialiseerumise erialastipendiumit. Erinevate stipendiumisaajate eristamiseks küsisime täiendavat infot Tartu Ülikoolilt ja Tallinna Tehnikaülikoolilt. Tartu Ülikoolilt oleme saanud puuduolevad andmed stipendiumite allikate kohta, tänu millele on seesugune eristamine võimalik.

Tallinna Tehnikaülikooli kolme õppekava kohta on olemas vaid üldarvud IT akadeemia ja nutika spetsialiseerumise määratud erialastipendiumite kohta. Kokku määrati TTÜ kolmel õppekaval **273** nutika spetsialiseerumise erialastipendiumit.

Kokku on nutika spetsialiseerumise stipendiumit määratud **5063** korda.

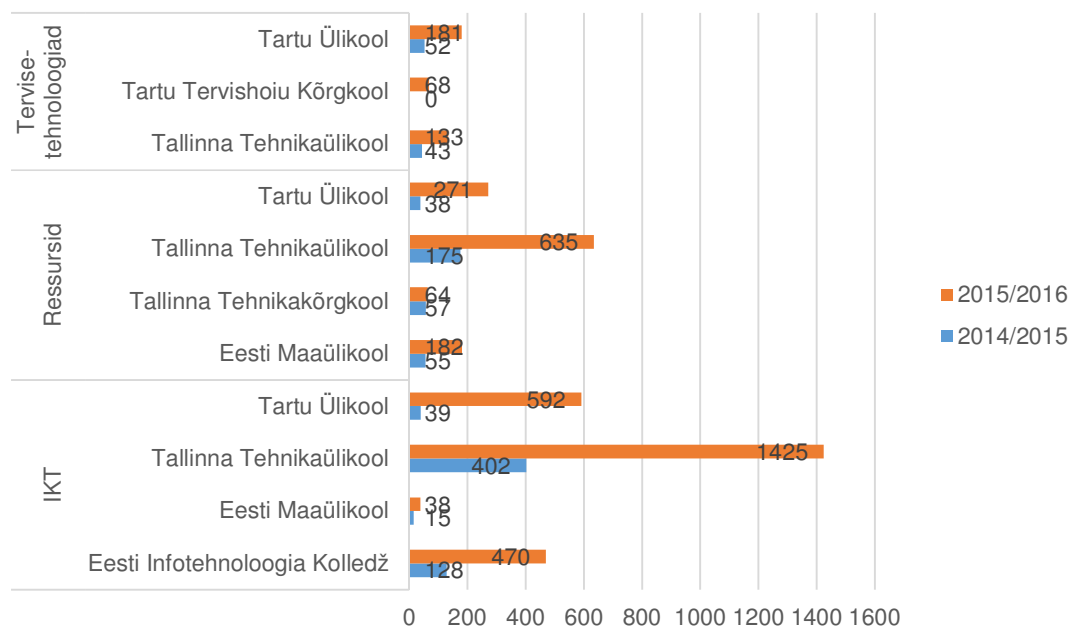
Statistika tegemisel on põhirõhk olnud kasvualdkondadel. Määratud nutika spetsialiseerumise erialastipendiumite sagedust on vaadeldud kasvualdkondadega seotult nii kõrgkoolide ja õppetaseme kaupa (joonis 1 ja joonis 2; koondtabel on toodud lisas 2) kui ka soo lõikes (joonis 3).

⁷ Erialastipendium (IT Akadeemia). <http://www.ut.ee/et/oppimine/erialastipendium-it-akadeemia>

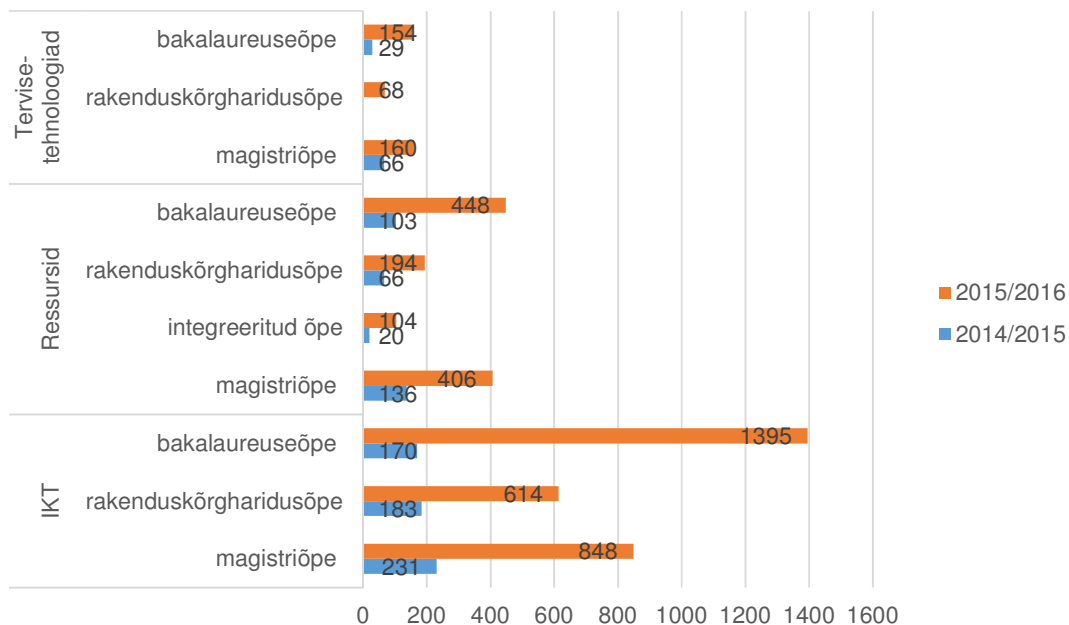
Soolõikeline statistika ei sisalda TTÜ kolme õppekava, millel maksti nii IT akadeemia kui ka nutika spetsialiseerumise erialastipendiumi. Seetõttu on soolõikeline statistika tehtud väiksema arvu andmetega (n=4790).

Nutika spetsialiseerumise erialastipendiume on määratud alates 2014/2015 õppeaastast alates ja viimased andmed pärinevad 2015/2016 õppeaastast.

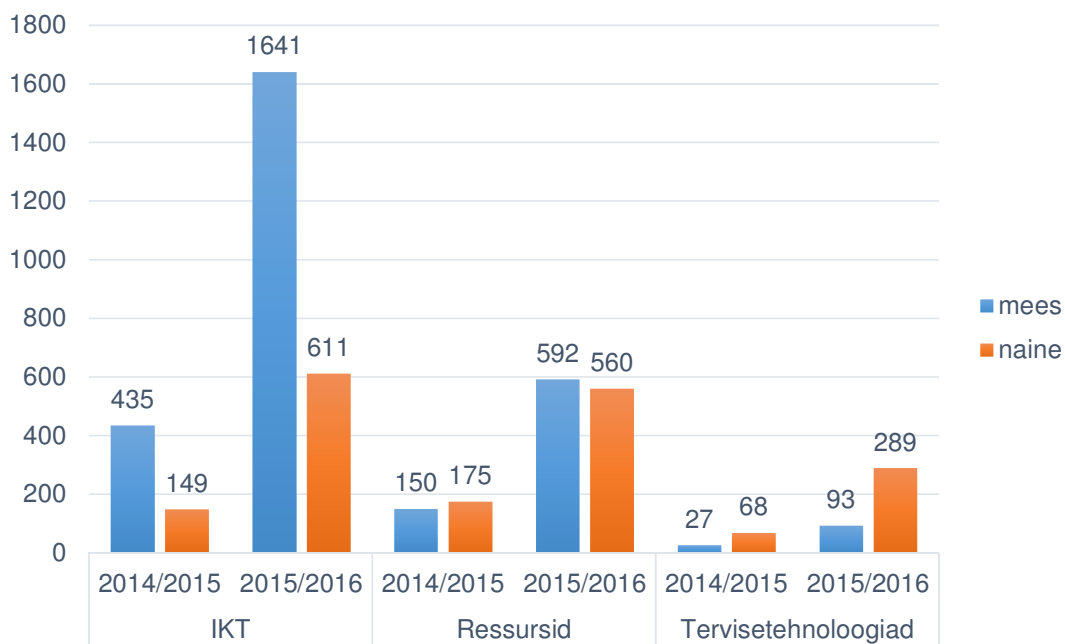
Edaspidi, jälgimaks meetme kasulikkust, seome erialastipendiumite arvu stipendiume saavate õppekavade üliõpilaste ja lõpetanute arvuga eesmärga jälgida, kas erialastipendiumite määramine on suurendanud üliõpilaste ja lõpetajate arvu majandusele prioriteetsetes valdkondades.

Joonis 1. Nutika spetsialiseerumise erialastipendiumid kasvualdkondade ja kõrgkoolide lõikes, õppeaastatel 2014/2015 ja 2015/2016 (Allikas: EHIS)

Joonis 2. Nutika spetsialiseerumise erialastipendiumid kasvualdkondade ja õppetase lõikes õppeaastatel 2014/2015 ja 2015/2016 (Allikas: EHIS)

Joonis 3. Nutika spetsialiseerumise erialastipendiumid kasvualdkondade ja soo lõikes, õppeaastatel 2014/2015 ja 2015/2016. Joonisel ei kajastu kolm TTÜ õppekava (273 määratud erialastipendiumit), kus maksti nii IT akadeemia kui ka nutika spetsialiseerumise erialastipendiumit. (Allikas: ETAg)

Kasutatud allikad

1. Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti”. 2014.
<https://www.riigiteataja.ee/aktiis/3290/1201/4002/strateegia.pdf> (24.05.2017)
2. Erialastipendium (IT Akadeemia). <http://www.ut.ee/et/oppimine/erialastipendium-it-akadeemia> (24.05.2017)
3. Erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades.
<http://haridus.archimedes.ee/erialastipendiumid-nutika-spetsialiseerumise-kasvualdkondades> (24.05.2017)
4. Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades juhend. (Jaanuar, 2016)
http://haridus.archimedes.ee/sites/default/files/Dokumendid/juhend_korgkoolile.pdf (24.05.2017)
5. Raporti kokkuvõte. Nutika spetsialiseerumise raporti valdkonnaülesed osad.
<http://ns.arengufond.ee/raporti-kokkuvote#41771> (24.05.2017)
6. Smart Specialisation Platform. <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home> (24.05.2017)

Lisa 1

Tabel 1. Õppekavad, kus makstakse/on makstud nutika spetsialiseerumise erialastipendiumi

Tabelis on kasutatud kasvuvaldkondade lühendeid järgnevalt:

- Ressursid - Ressursside tõhusam kasutamine;
- IKT – info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad, mis on seotud teiste majandusaladega;
- Tervisetehnoloogiad – tervistehnoloogiad ja –tooted.

Õppekava kood	Õppekava	Kasvuvaldkond
396	Loomakasvatus ja kalakasvatus	Ressursid
437	Tootmistehnika	Ressursid
455	Liha- ja piimatehnoloogia	Ressursid
460	Metsamajandus	Ressursid
461	Metsatööstus	Ressursid
463	Põllumajandussaaduste tootmine ja turustamine	Ressursid
1827	Hoonete ehitus	Ressursid
1854	Rakendusinfotehnoloogia	IKT
1896	Geenitehnoloogia	Tervisetehnoloogiad
1899	Informaatika	IKT
1902	Äriinfotehnoloogia	IKT
1919	Puidu- ja tekstiilitehnoloogia	Ressursid
1920	Rakenduskeemia ja biotehnoloogia	Ressursid
1921	Toidutehnika ja tootearendus	Ressursid
1929	Keskkonnatehnika	Ressursid
1944	Arvutisüsteemid	IKT
1960	Elektrotehnika	IKT
1961	Elektroenergeetika	Ressursid
1965	Geotehnoloogia	Ressursid
1975	Mehhatroonika	IKT
1976	Tootearendus ja tootmistehnika	IKT
2009	Geenitehnoloogia	Tervisetehnoloogiad
2013	Informaatika	IKT
2016	Äriinfotehnoloogia	IKT
2025	Rakenduskeemia ja biotehnoloogia	Ressursid
2026	Toidutehnika ja tootearendus	Ressursid
2037	Arvutisüsteemid	IKT
2039	Telekommunikatsioon	IKT
2048	Elektroenergeetika	IKT
2049	Soojusenergeetika	Ressursid
2052	Geotehnoloogia	Ressursid

2059	Mehhatroonika	IKT
2060	Tootearendus ja tootmistehnika	IKT
2063	Tehniline füüsika	Ressursid
2301	Radioloogiatehnik	Tervisetehnoloogiad
2304	Bioanalüütik	Tervisetehnoloogiad
2464	Geenitehnoloogia	Tervisetehnoloogiad
2466	Füüsika	Ressursid
2468	Keemia	Ressursid
2472	Matemaatika	IKT
2474	Matemaatiline statistika	IKT
2476	Informaatika	IKT
2485	Materjaliteadus	Ressursid
2597	Geenitehnoloogia	Tervisetehnoloogiad
2602	Keemia	Ressursid
2608	Matemaatika	IKT
2611	Matemaatiline statistika	IKT
2613	Informaatika	IKT
2627	Materjaliteadus	Ressursid
2957	IT süsteemide arendus	IKT
2958	IT süsteemide administreerimine	IKT
3105	Infosüsteemide analüüs	IKT
80026	Kütuste tehnoloogia	Ressursid
80319	Biomeditsiin	Tervisetehnoloogiad
80322	Energiatehnika	Ressursid
80323	Hoonete ehitus	Ressursid
81050	Tehnotroonika	IKT
81857	Tootmise automatiseerimine	IKT
83376	Arvutitehnika	IKT
83866	Arvutitehnika	IKT
84703	Füüsika	Ressursid
85146	Tervishoiutehnoloogia	Tervisetehnoloogiad
100864	Tarkvaratehnika	IKT
100944	Materjalid ja protsessid jätkusuutlikus energeetikas	Ressursid
100946	Küberkaitse	IKT
100984	Toiduainete tehnoloogia	Ressursid
102224	Meretehnika ja väikelaevaehitus	Ressursid
103284	Disain ja tootearendus	IKT
106444	Hoonete energiatõhusus	Ressursid
109026	Elektroonika ja kommunikatsioon	IKT
111073	Kütuste keemia ja tehnoloogia	Ressursid
113077	Hajaenergeetika	Ressursid
118117	Biomeditsiinitehnika ja meditsiinifüüsika	Tervisetehnoloogiad
118837	Puidu- ja plastitehnoloogia	Ressursid

119657	E-riigi tehnoloogiad ja teenused	IKT
119677	Elektroonika ja telekommunikatsioon	IKT
126337	Integreeritud tehnoloogiad	IKT
129537	Informaatika	IKT
136617	Geoloogia ja keskkonnatehnoloogia	Ressursid
136637	Arvutitehnika ja robotika	IKT
137038	Maa-teadused ja geotehnoloogia	Ressursid
137057	Maa-teadused ja geotehnoloogia	Ressursid

Tabel 2. Õppekavad, kus nutika spetsialiseerumise erialastipendiumi ei ole välja makstud.

Õppekava kood	Õppekava	Kasvuvaldkond
108524	Ristmeedia tootmine	IKT
1605	Informaatika	IKT
3361	Rakendusinformaatika	IKT
80405	Inimese ja arvuti interaktsioon	IKT
100279	Haridustehnoloogia	IKT
136817	Küberturbe tehnoloogiad	IKT
137657	Digitaalsed õpimängud	IKT
136638	Infotehnoloogiliste süsteemide arendus	IKT
144301	Füüsika, keemia ja materjaliteadus	Ressursid
144957	Matemaatika ja statistika	IKT

Tabel 3. Välja antud nutika spetsialiseerumise erialastipendiumid kasvuvaldkondade, õppetase ja kõrgkoolide kaupa õppeaastatel 2014/2015 ja 2015/2016.

Kasvuvaldkonnad ja õppetasemed	2014/2015	2015/2016
IKT	584	2525
bakalaureuseõpe	170	1188
Tallinna Tehnikaülikool	140	752
Tartu Ülikool	30	436
rakenduskõrgharidusõpe	183	614
Eesti Infotehnoloogia Kolledž	128	470
Eesti Maaülikool	15	38
Tallinna Tehnikaülikool	40	106
magistriõpe	231	723
Tallinna Tehnikaülikool	222	567
Tartu Ülikool	9	156
Ressursid	325	1152
integreeritud õpe	20	104
Tallinna Tehnikaülikool	20	104
bakalaureuseõpe	103	448

Eesti Maaülikool	31	66
Tallinna Tehnikaülikool	54	193
Tartu Ülikool	18	189
rakenduskõrgharidusõpe	66	194
Tallinna Tehnikakõrgkool	57	64
Tallinna Tehnikaülikool	9	130
magistriõpe	136	406
Eesti Maaülikool	24	116
Tallinna Tehnikaülikool	92	208
Tartu Ülikool	20	82
Tervisetehnoloogia	95	382
bakalaureuseõpe	29	154
Tallinna Tehnikaülikool	0	40
Tartu Ülikool	29	114
rakenduskõrgharidusõpe	0	68
Tartu Tervishoiu Kõrgkool	0	68
magistriõpe	66	160
Tallinna Tehnikaülikool	43	93
Tartu Ülikool	23	67
Kokku	1004	4059